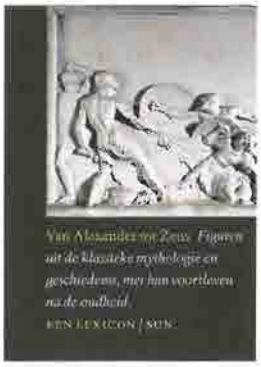
E.M. MOORMANN EN W. UITTERHOEVE, *VAN ALEXANDER TOT ZEUS. FIGUREN UIT DE KLASSIEKE MYTHOLOGIE EN GESCHIEDENIS, MET HUN VOORTLEVEN NA DE OUDHEID. EEN LEXICON.*
(SUN: AMSTERDAM 2007), 512 BLZ., PRIJS € 32,90.
F. ALTENA, W.P. GERRITSEN E.A., *VAN ABÉLARD TOT DE ZWAANRIDDER. LITERAIRE EN HISTORISCHE PERSONAGES UIT MIDDELEEUWEN EN LATER TIJD, MET HUN VOORTLEVEN IN DE KUNSTEN. EEN LEXICON.*
(SUN: AMSTERDAM 2007), 512 BLZ., PRIJS € 34,90.

De kans is groot dat de titels van deze boeken u bekend voorkomen. Jaren geleden verscheen bijvoorbeeld Van Achilles tot Zeus, een aardige mini-encyclopedie waarin veel grote namen uit de antieke mythologie werden besproken. De lexica die nu verschenen zijn bij uitgeverij SUN, zijn dan ook, met enkele toevoegingen en weglatingen, samengesteld op basis van de eerdere mini-encyclopedietjes waar deze titels aan herinneren. Dit heeft geresulteerd in hoogwaardige naslagwerken die in een serieuze bibliotheek niet misstaan. Samen geven de boeken een prachtig overzicht van de ontwikkelingen en constanten in de grote verhalen van de westerse cultuur. Verhalen, want daar gaat het om: de boeken beschrijven figuren uit de mythologie en uit de historie, maar historische figuren worden vooral geschat op hun waarde en gewicht in vertellingen (inclusief de beeldende kunst). Zo focust het artikel over Karel de Grote op de beeldvorming rond zijn persoon in de middeleeuwse literatuur (denk aan het Chanson de Rolant, Karel ende Elegast, Einhart,...) terwijl er weinig aandacht is voor een reconstructie van zijn historische bestaan. Hij staat schouder aan schouder met Odysseus, Faust, Siegfried en Roodkapje, niet met Justinianus en Stalin.
Beide collecties worden voorafgegaan door een degelijke inleiding, waarin de samenstellers argumenten geven voor de selectie van lemmata. Er blijkt, dat afgezien van nieuwe toevoegingen de 'hergebruikte' teksten vaak zijn herzien en up-to-date gebracht (want, bijvoorbeeld, in een moderne bespreking van het Nachleben van de figuur Achilles kan de film Troy van Wolfgang Petersen uit 2004 niet ontbreken).
De boeken winnen het met glans van Wikipedia. De artikelen, die soms vijf of zes pagina's beslaan, bevatten schatten aan informatie: korte besprekingen van bekende titels, samenvattingen van (soms zeer obscure) opera-plots en verwijzingen naar beeldende kunst. Achterin is een uitgebreide literatuurlijst opgenomen voor wie een bepaald thema verder wil uitzoeken. Er is voldoende ruimte voor illustraties: antieke vazen, manuscriptverluchtingen en renaissanceschilderijen. Schitterend is de in hout gesneden Cicero uit de kathedraal van Ulm, hoe hij onder zijn kreukelige hoed peinzend in zijn geitensik krabt: de filosoof-redenaar als laatgotische Beier.
De boeken zouden twee keer zo dik worden, dus het kan niet, maar een ding zou de lexica nog waardevoller maken: stel, dat er niet alleen ruimte zou worden gemaakt voor afbeeldingen uit de beeldende kunsten, maar ook voor citaten uit sommige genoemde literaire werken. Een paar regels uit de Ilias, waar Hektor en Achilles elkaar verwensingen toevoegen, een stukje Hugo Claus bij de Vier Heemskinderen, Hölderlin over Empedokles, Heine's Lorelei...
Het kan niet, dus zeuren we niet langer.

Siward Tacoma

PLOUTARCHOS, *BEROEMDE GRIEKEN. DE LEVENS VAN LYKOURGOS, SOLON, THEMISTOKLES, PERIKLES, ALKIBIADES, AGESILAOS, DION, FOKION, DEMOSTHENES, ALEXANDER, PYRRHOS EN FILOPOIMEN.*
VERTALING: HETTY VAN ROOIJEN-DIJKMAN, (ATHENAEUM-POLAK & VAN GENNEP: AMSTERDAM 2007), 496 P., PRIJS € 45,00.

Ooit was Ploutarchos – Plutarchus op zijn Latijns – de grote leraar van Europa. Zijn levensbeschrijvingen van beroemde Grieken en Romeinen golden als het beste materiaal voor de morele opvoeding van de jeugd. Zo geloofden de leiders van de Franse Revolutie de antieke deugden die zij op school uit Ploutarchos hadden geleerd, in praktijk te brengen. Standbeelden van Ploutarchos' helden keken neer op de leden van de Convention Nationale in de nieuwe vergaderzaal die zij op 10 mei 1793 in de Tuileriën betrokken. Al